PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VI Warszawa, środa 5 sierpnia 1931 r. Nr. 177

ADRES REDAKCJI: Plac Marsz. Piłsudskiego 9, tel. M. S. Z., wewn. Nr. 53

SPRAWY POLSKIE

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Journal des Débats 3.VIII. zamieszcza artykuł adw. H. Karneckiego z Warszawy, wykazujący na zasadzie danych historycznych, że duch prawodawstwa Polski zmartwychwstałej, jak również i ciągłość rozwoju ducha konstytucyjnego z okresu przedrozbiorowego nosi charakter bezwzględnie zachodnio-europejski.

Izwiestja 2.VIII, w doniesieniu z Warszawy twierdzi, że zatarg pomiędzy magistratem warszawskim a pracownikami przedsiębiorstw komunalnych zbliża się do rozwiązania. W związku z brakiem pieniędzy — magistrat warszawski, opracował projekt radykalny oszczędności we wszystkich dziedzinach gospodarki komunalnej. Projekt przewiduje nietylko obniżenie płac, lecz i masowe zwolnienia robotników. Odbyło się w tej sprawie burzliwe zebranie delegatów związków zawodowych. „Izwiestja" twierdzą, że w szerokich rzeszach pracowników miejskich postanowiono ogłosić strajk. Narada uchwaliła ostrą rezolucję, domagającą od magistratu cofnięcia redukcyj w ciągu 3 dni i zapowiadająca w razie niespełnienia tego żądania ogłoszenie strajku. W obecnej sytuacji strajk w przedsiębiorstwach miejskich przekształci się z ekonomicznego w polityczny.

SPRAWY MNIEJSZOŚCIOWE.

Germania 4.VIII, krytykuje roczne sprawozdanie Sekretarjatu Ligi Narodów i twierdzi, że polityczne kwestje traktowane są w niem z „nadzwyczajną ostrożnością i z tendencją odsunięcia niewygodnych spraw na dalszy plan". Takiemi niewygodnemi sprawami są w danym wypadku kwestje mniejszościowe i rozbrojeniowe. Wobec tego dziennik domaga się reformy sekretarjatu umożliwienia kontroli nad nim wszystkim członkom Ligi.

Germania 4.VIII, twierdzi, że sekretarjat Ligi Narodów nie opublikował dotychczas sprawozdania w kwestjach mniejszości narodowych, czego skutkiem może być niedostateczne zaznajomienie się delegacji niemieckiej z tak ważną sprawą. Dziennik przypuszcza dalej, że sekretarjat robi to naumyślnie, gdyż obraził się podczas ostatniej sesji Ligi na dr. Curtiusa, że śmiał zwrócić uwagę Rady Ligi na to opóźnienie. „Germania" uprzedza, że i tym razem delegacja niemiecka nie omieszka wnieść skargi do Rady Ligi na podobne niedbalstwo.

Deutsche Tageszeitung 3.VIII, pisze, że przedstawiciele wszystkich stronnictw angielskich zwrócili się do Hendersona, jako członka komitetu trzech, domagając się, aby sprawa skarg ukraińskich została postawiona na porządku dziennym wrześniowej sesji Ligi Narodów. Na petycji widnieją 23 podpisy lordów i członków.

Dzień Kowieński 1.VIII, zamieszcza obsz. streszczenie sprawozdania, jakie ukazało się w wileńskiem piśmie litewskiem „Vilniaus Rytojus" o konferencji delegacji mniejszości litewskiej w Wileńszczyźnie z kuratorem Szelągowskim, w sprawach szkolnictwa litewskiego. Szelągowski miał podkreślić, że kuratorjum dąży do tego, aby wszystkie szkoły litewskie wychowywały lojalnych względem państwa obywateli, nie zaniedbując bynajmniej litewskich aspiracyj narodowych; pozatem kurator przyrzekł w miarę możności uwzględnić żądania, wysunięte przez delegację. „Delegacja litewska — pisze Vilniaus Rytojus — wyniosła z konferencji wrażenie, że rozmowa odbywała się z człowiekiem, którego nic nie obchodzi polityka, a tylko troska o sprawy oświatowe".

ZAGADNIENIA OGÓLNE

KRYZYS NIEMIECKI I JEGO REPERKUSJE.

Berliner Tageblatt 4.VIII, podaje w streszczeniu artykuł zamieszczony przez dr. F. Demutha, syndyka berlińskiej izby przemysłowo-handlowej, w wydawnictwie „Der Staat seid ihr" o skutkach plebiscytu pruskiego dla położenia gospodarczego Niemiec. Zdaniem autora, jeżeli plebiscyt wypadnie za rozwiązaniem sejmu pruskiego, to fakt ten spowoduje zwłokę w uzdrowieniu życia gospodarczego i zachwianie się zaufania na terenie wewnętrznym, a co zatem idzie, niebywały run na instytucje bankowe. Obecny moment nie nadaje się bynajmniej do podobnego eksperymentu. Każdy rozważny obywatel powinien powstrzymać się od głosowania.

The Manchester Guardian 2.VIII, zauważa odnośnie do trudności finansowych Niemiec, że przyjąwszy nawet, iż Niemcy zostały z całą pewnością uwolnione od bezpośredniego niebezpieczeństwa panicznej ucieczki od marki, to jednak pozostaje fakt, że dotychczas nie uczyniono nic dla rozwiązania zagadnienia reparacyj, które jest rdzeniem omawianych trudności. Dziennik kończy: „Jedno jest pewnem: kraj ten nie jest finansowo dość mocnym, by samemu dźwigać odpowiedzialność. Z drugiej strony, kredyt 50-u miljonów funtów, ostatnio udzielony Bankowi Angielskiemu, stanowiąc pożądany dowód francusko-amerykańskiej współpracy, jest również dowodem, że W. Brytanja nie jest zmuszoną próbować rozwiązania zagadnienia finansowego na własną rękę".

Daily Herald 3.VIII, określa kredyt 50 miljardów funtów przyznany Bankowi Angielskiemu przez Bank Francuski i Federalny amerykański, jako wyraz wspólnej obrony odnośnych trzech krajów przeciwko rozszerzaniu się kryzysu niemieckiego. Dziennik podkreśla również, że rząd upoważnił Bank Angielski do zwiększenia obiegu pieniężnego o 15 miljonów funtów jedynie na okres trzech tygodni.

The Sunday Times 2.VIII, charakteryzuje pożyczkę 50 miljonów funtów udzieloną Bankowi Angielskiemu przez Bank Francuski i Federalny Amerykański, jako współpracę tych trzech instytucyj finansowych, celem dopomożenia do przywrócenia zaufania w Europie i uczynienia zbędnymi zapotrzebowań kredytowych ze strony Banku Anglji.

Izwiestja 2.VIII, omawiając w art. wst. ostatnie konferencje przedstawicieli rządów Niemiec. Francji, Anglji i St. Zjedn., wyrażają pogląd, że podróże polityczne i rozmaite konferencje w Paryżu, Berlinie i Londynie — pozostają bezowocne. Usiłowania europejskich mężów stanu co do złagodzenia kryzysu gospodarczego nie dały żadnego wyniku. W największych przemysłowych krajach europejskich, Anglji i Niemczech przesilenie gospodarcze przybrało rozmiary katastrofy. Burżuazja usiłuje ratować się z opresji gospodarczej kosztem proletarjatu. Wynikiem tego stanu rzeczy jest zaostrzenie walk klasowych, a to z kolei zbliża dzień wybuchu rewolucyjnego. Artykuł kończy się stwierdzeniem, że Europa przeżywa nietylko przesilenie gospodarcze. lecz i polityczne.

PAŃSTWA BAŁTYCKIE.

Lietuvos Aidas 3.VIII, omawia stworzenie na Litwie kursów przysposobienia wojskowego dla nauczycielstwa litewskiego, mających na celu zbliżenie pomiędzy kadrami oficerskiemi i nauczycielskiemi. Na uroczystość ukończenia kursu przysposobienia przez pierwszych stu nauczycieli przybyli m. in. litewscy ministrowie wojny i oświaty, którzy w przemówieniach swych podnieśli potrzebę stworzenia tych kursów oraz wskazali na ciążące na nauczycielstwie litewskiem zadanie odzyskania Wilna. Minister Oświaty Szakenis podkreślił pozatem konieczność przygotowania zbrojnego na Litwie, i z tego jeszcze względu, że — w związku z „okupowaniem" przez Polskę 1/3 ziem litewskich — może niespodzianie powstać poważne niebezpieczeństwo i dla pozostałych ziem litewskich. Inni mówcy podkreślali konieczność zwiększenia zbrojeń na Litwie. pomimo obecnych czasów konferencyj rozbrojeniowych, zdaniem bowiem tych mówców Litwa może utrzymać swą niepodległość jedynie wówczas, gdy cały naród litewski przejdzie wyszkolenie wojskowe i gdy Litwa będzie posiadała silne wojsko.

Lietuvos Aidas 3.VIII, w art. wst. p. n. „Pracujemy", zestawia znacznie lepsze gospodarcze położenie Litwy z sytuacją tych krajów, które nie zdołały przemóc swego przesilenia gospodarczego. Dziennik podkreśla, że, zawdzięczając umiejętnej finansowej i gospodarczej polityce rządu Tubelisa. Litwa szybkiemi krokami postępuje naprzód nietylko w kierunku rozwoju rolnictwa, lecz również w kierunku rozbudowy komunikacji i miast. Fakt braku roboczych rąk na Litwie i prowadzenie pracy w istniejących i nowozakładanych fabrykach — pełną parą świadczy, zdaniem dziennika, o tem, że życie gospodarcze Litwy zostało skierowane na właściwe tory. Dziennik nie twierdzi, że Litwa przeżywa obecnie złoty okres swego wzrostu ekonomicznego i politycznego, wszelako w obecnych warunkach ogólnoświatowego kryzysu gospodarczego Litwa ma podstawy do zadowolenia, wystarczy tylko — zdaniem dziennika — porównać jej sytuację z sytuacją sąsiadów.

Lietuvos Aidas 3.VIII. informuje, że dzień 1-go sierpnia — „antymilitarnego" święta komunistycznego — upłynął na całym obszarze Litwy w zupełnym spokoju, dzięki czujności policji litewskiej i słabej naogół działalności komunistów litewskich.

Lietuvos Aidas 3.VIII. zamieszcza depeszę ag. „Elta" z Rygi, streszczającą doniesienie łotewskiego pisma, „Latvijas Sargs" o tem, że łotewskie ministerstwo finansów i Bank Łotwy dążą do zjednoczenia banków łotewskich w jeden lub dwa koncerny, a to w celu zapewnienia gwarancyj, które prawdopodobnie będą wymagane od Łotwy, w związku ze staraniami prywatnych banków łotewskich w kierunku uzyskania zagranicą większej pożyczki.

Lietuvos Aidas 3.VIII, zamieszcza koresp. ag. „Elta" z Tallina, donoszącą — na podstawie pisma estońskiego „Sönumed" — o tworzeniu w Estonji nowego stronnictwa politycznego, zbliżonego do faszyzmu i zmierzającego do zmiany konstytucji w kierunku zwiększenia władzy prezydenta.

Druk. „Kadra", Warszawa, Długa 50, tel. 786-30.

Drukowano na prawach rękopisu.